

KÖSZEG ÉS VIDÉKE

Előfizetési ár:

Egész évre 8 korona, félévre 4 korona,
negyedévre 2 korona, egyes szám ára
20 fillér.

Nyilvántartási sora 40 fillér.

Hirdetés nagyság szerint.

Szépirodalmi, társadalmi, és köz-
gazdasági hetilap.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési pénzek és reklamációk,
valamint a lap szellemi részét illető
közlemények

Feigl Gyula

kiadó címére küldendők.

XX. évfolyam.

Felelős szerkesztő és kiadó:
F E I G L G Y U L A.

8. szám.

A kőszegi ev. diakonissza-egylet.

Előttünk fekszik egy ifjú, alig néhány hónapos intézménynek a jelentése: a kőszegi evang. diakonissza-egylet beszámolója. Jóformán lélevesincs, hogy a testvériség, a szeretet eme intézménye munkálkodását megkezdte, de ezen rövid idő alatt is csöndes működésével sokak halálját kiérdemelte. Aggok istápolása, szegények s ügyefogyottak gyámoltása, főleg pedig betegek ápolása, ezek teszik azon nemes feladatot, melyet ez intézmény csöndben, de annál buzgóbban teljesít.

De szóljon helyettünk, a ki illetékesebb erre. Alábbiakban közöljük a diakonissza-egyletnek az 1899-ik évről szóló jelentését, melyet Pröhle Henrik lelkész és egyleti elnök szerkesztett és tesz közzé az egylet megbízásából.

Visszapillantás.

Régen éreztük már, milyen nagy baj az, hogy számos szegénysorsú beteg, részint a nyomor, részint környezetének tájékozatlansága miatt nem részesülhet kellő ápolásban s különösen, hogy egyes hosszas végelgyongulásban szenvedők, kik a kórházba sem vehetők fel, mennyit szenvednek. A betegség mellett a szegénység kiált gyülekezetünkben segítség után. Gyülekezetünk nem nagy és mégis mennyi a szegény közöttünk, ki téli időben hiával van a kenyérnek, ruházatnak és tüzelőfűnek. A helybeli jótékony nőegylet mindenkor igyekezett a nyomort enyhíteni; de a jótékony egylet tagjai maguk látták be legjobban, hogy adományaik sokszor épen oda nem jutnak el, a hol azokra legnagyobb szükség volna; minthogy a tagoknak sem ideje, sem hivatása nem engedte a betegek és szegények rendszeres látogatását. Ezért Michaelis Izidor lelkész már 1898. deczemb. 18-án azzal az indítvánnyal járult az egyház-tanács elé, hogy honosítsa meg a gyülekezet a diakonissza-intézményt. Utalt arra, hogy Istenben vetett bizalommal és jóakarattal nálunk ez a kérdés könnyen megoldható. Hiszen a gyülekezet birtokában van egy alap, melynek rendeltetése egy evang. kórház létesítését

biztosítani. Ezt a célt a diakonissza-intézmény meghonosítása útján könnyebben megközelíthetjük, mint anélkül; azért határozza el az egyház-tanács, hogy ezen alap kamatai a kőszegi gyülekezet kebelében felállítandó diakonissza-állomás fentartására fordíthatók.*) Az egyház-tanács, fölismerve a kérdés fontosságát és a diakonissza-ügy áldásos voltát, az indítványt egyhangulag magáévá tette. Együttal azt is jelenthette Michaelis Izidor lelkész, hogy a Stettner-család mint a gymnásiumi tanári alap alapítója ezt az alapot ezentúl diakonissza-alap néven kívánja kezelni az egyház-tanács által s kamatait a diakonissza-állomás fentartására ajánlja fel. Stettner Amália úrhölgy nemsokára még 100 frttal gyarapította ezt az alapot. Isten áldása legyen az adományon és az adományozón!**)

Biztató jelek között indult tehát meg a szent ügy. Most már a szép terv megvalósítására kellett törekedni, hogy minél előbb legalább egy képzett és buzgó diakonissza-működők gyülekezetünkben.

Ezután érintkezésbe léptünk Brunner János lelkész úrral, mint a soproni ev. diak.-egylet elnökével és Schmidt K. J. lelkész úrral, mint a pozsonyi anyanyelvi vezetőjével a szükséges tájékoztató adatok beszerzése végett. 1899. febr. 26-án már azt határozza el az egyház-tanács, hogy az ügy népszerűsítése és a szükséges költségek előteremtése céljából diakonissza-egylet alakíttassék: egyúttal bizottságot küld ki Pröhle Henrik lelkész elnökele alatt, hogy a legközelebbi tanácsülésre határozott javaslattal álljon az egyház-tanács elé.

Ez a bizottság 1899. ápr. 16-án előterjeszti az alapítandó diak.-egylet alapsabályait, melyeket az egyház-tanács el is fogad. Ez alkalommal határozta el az egyház-tanács, hogy a diakonissza lakása a Pallisch-féle szegények házában legyen. A 3 szobából és konyhából álló lakást, mely a templomudvar törszomszédságában van, az egyház-tanács a Pallisch-féle rokonokkal egyetértve, nagy készséggel 100 frtnyi esekély évi bérért engedi át.

Most már megindult a taggyűjtés, a miben különösen Hamner Gyula, tanító, fejtett ki nagy buzgóságot, mellette Marton Károly, tanító, a kik

*) Az András-alap 1899. decz. 31-én 10683 frt 81 kr. volt.

**) A diakonissza-alap 1899. decz. 31-én 1325 frt 15 kr. volt.

már 1899. jul. 30-án azt jelenthették az egyház-tanácsnak, hogy 6 alapító 93 rendes és 11 pártoló tag, iratkozott alá. Ebben az ülésben tárgyalta az egyház-tanács először a diakonissza-intézetel kötendő szerződést, mely azután 1899. szept. 24-én jogerőre is emelkedett és mindkét félre kötelezővé vált. Eszerint a pozsonyi diakonissza-intézet átenged a kőszegi ev. gyülekezet részére egy képzett diakonisszát. A gyülekezet, illetőleg a diakonissza-egylet évenként 150 frtot tartozik fizetni az anyaintézetnek, azonkívül köteles a diakonissza teljes ellátásáról — kivéve a ruházatot — gondoskodni.

Vége 1899. szept. 24-én, Sz. H. vasárnapja utáni 16 vasárnapon megtörtént gyülekezetünk első diakonisszájának Kovarik Teréznek ünnepélyes beiktatása. A hívek egészen megtöltötték a templomot. A rendes délelőtti istentisztelet végeztével Schmidt K. J. pozsonyi lelkész, mint a pozsonyi diak.-intézet vezetője az oltár elé lépett és III. Ján. 8. v. alapján igaz és lelkes evangéliumi szavakat intézett a diakonisszához és a gyülekezethez, azt fejtegetve különösen, hogy mint minden egyházi munkának úgy a diakonisszának is csak arra az egyre kell törekednie, hogy az ndvözítő igazság terjedjen. Ily értelemben bocsátja ki új munkatere a diakonisszát s ily értelemben ajánlja azt a gyülekezetnek jóindulatú fölvetelre. Miután még Michaelis Izidor lelkész, a gyülekezet nevében szólt néhány rövid, de mélyen átértett szót, az ünnepség imádsággal, áldással és énekkel végződött.

Öröm fogta el mindnyájunk szívét, e szép órában; de gondolható, hogy az aggodalomtól serű voltunk egészen mentek: meglesz-e vajjon a kellő érdeklődés és támogatás mindenkor, s gyökeret verhet-e gyülekezetünkben ez az intézmény, melynek eredete az apostoli korra vezet vissza s mely a külföldön már oly sok áldást terjesztett? Ma rövid pár hónap után azt mondhatjuk: Hála legyen az Úrnak, ki megáldott bennünket! A gyülekezet mindjobban és jobban folismeri ezen szeretet-munka áldásos voltát s megnyitja a tért gyülekezeti diakonisszánk működésére. Azért bizalommal ismételtetjük azon szavakat, melyekkel a szent munkát annak idején megkezdettük: Azért szerelmes atyámfiai, erősen és megrögzötlenül álljatok, bővítködvén mindenkor az Úrnak dolgában, mivelhogy tudjátok, hogy a t.

TARCA.

A madarak védelme.

CERNEL ISTVÁN-tól.
(Folytatás.)

Effelék mellett szinte eltörpül annak a károsításnak mértéke és erkölcsi értéke, melyet éretlen sulhancok, neveletlen, vásott kölykek a fészkek, tojások, madárfiókák tönkretételével cselekszenek. Szamba venni azonban ezt is kell, valamint a nemes vadászatot gyakorlóknak azon „nemtelen” csoportjának kedvtelését is, kik abban lelik örömeiket, hogy gyámoltalan, könnyen elejtethető madarakat, pusztán öklölési viselkedésből puszkáznak és különös örömet találjanak a csapatosan járó madarak közé durrantva, kíváncsiságukat úgy kiélegetni, hogy vajjon 30—35 darab seregély vagy szerkő stb. egylovásra elejtethető-e?

Es még egy csoportja van a madárpusztítóknak. Ezek bizonyos erdészek, kerülők és a „művelt”, de tudatlan vadtenyésztők. Ők görbecsőrű, karmos madarakat — tehát minden ragadozót — s még másokat is, kivétel nélkül elemésztenek, egyszerűen, mert bennük csak a vad-tenyésztés ellenségeit látják s mert elejtésük bizonyos jutalommal, „lődíjjal” is járhat. Hogy a gazdának s más embereknek má-érdekei is vannak, azzal nem gondolnak. Mire vezethet, mikor a természetrajzi ismereteket éppen azok semmi figyelemben nem részesítik, kik legjobban reagok szorulóknak, arra példákat hozok fel. A németországi postagalambkedvelők egyleteinek szövetekezete 1894-ben 200 márkát tűzött ki tizenkét erdésznek között felosztandó jutalmul, kik héja, karvaly és vándor sólyom lábukat szolgáltatnak be. Összesen 253 erdészről 2264 ragadozó madár lábának párja érkezett be, ezek közt azonban 677 nem volt díjazható,

mert más madártajoktól eredt. Tehát csak $\frac{1}{3}$ részben volt a pusztításnak értelme, $\frac{1}{3}$ részben pedig céltalan volt az s világot vet, mennyire tudták megkülönböztetni az igazi káros ragadozót a többtől; s ez „német” erdészekkel esett meg. Nem csodálkozhatunk hát egy csöppöt sem, mikor nálunk ilyen statisztikát olvasunk vadlövésünkről: 1896-ban Magyarországon lőttek 8614 rigót, 12,40 baglyot, 4959 sást és keselyűt, 60,115 sólymot és vércsét; 1895-ben pedig az egész osztrák-magyar monarchiában 24,721 baglyot; s 1897-ben egy felső-magyarországi hercegi uradalomban 225 vízi rigót és 222 kisebb baglyot! Nem mondunk sokat, ha e számokat a be nem jelentett, de tényleg lőtt madarakat is véve — legalább ötször ennyire tesszük. És ha ez eredményeket boncolgatjuk, hát más következtetések is kipattannak belőlök. Mindenekelőtt az, hogy a vadászatról szóló 1883: XX. t.-c. csak a nagy fülesbagoly, azaz a buhu, pusztítását engedi meg, a buhu pedig a lőtt baglyok ezernyi számában, nem hiszem hogy százt is tegyen. Hogy pedig a „sások és keselyűk”, „vércsék és sólymok” összefoglaló címe mit rejt, az könnyen elképzelhető; elenyészőleg kevés igazán kárteknő sást, sólymot, karvalyt, hejást és egyéb ragadozót s százszor, ezerszer több vércsét, ölyvet stb. tehát hasznos vagy csak alkalmilag és merőben vadászatilag ártalmas, de gazdaságilag ártalmatlan, sőt hasznos fajt.

A madarak fogyása méltán gondolkodóba ejthet és ismerve az okokat, melyek előidézik, ugyancsak nógat, hogy sorsukat szívünkön viselve, védelmük érdekében komolyan tegyünk valamit. Azt a részt, mit a kultura és az emberi garázdálkodás út számukon, a természet saját erejével nem tudja pótolni, mint pótolhatja mindent kiegyenlítő hatalmával azt, melyet elemi csapások, ragadozó állatok okoznak soraikban.

De hát mit tegyünk? mi módon segítsünk inséges,

gyérülő szárnyasainkon? miképpen mentjük meg azokat, melyek anyagi gyarapításunkat is előmozdítják s azokat is, melyek habár számbavehető hasznat nem tesznek, de nem is károsítanak, megjelenésükkkel azonban kiválóan hozzájárulnak a természet szépségeinek örögbítéséhez, környezetünk megélénkítéséhez s irgalmat kérnek az érző ember szívtől?

Sok szó, sok beszéd s ugyanannyi tinta és nyomdafesték folyt el már e tárgy érdekében s nemcsak egyéni, hanem társulati működés is. Habár tagadhatatlanul tisztázódik a helyzet, s az állapotok javulnak, mert nemcsak a közönség, a társadalom és államok kezdik belátni, hogy a „szabad vásár”, úgy, mint eddig, tovább nem tarthat, mégis igen sok tenni valónk marad még e téren.

Törvények, törvényhatósági szabályrendeletek, helyhatósági intézkedések történtek, a társadalom mozgolódik. Nálunk is ritkul az étlapokon az „apró madarak hagymával” inycsiklandozó címe s madárrirtásokról — melyek különben sem divatoztak hazánkban — hébe-hóba hallhatunk csak. De azért a bibictojást és ennek színe alatt a sok sirály és más vízi-madár hasonló tojásait még mindig nagy számban fogyasztjuk; a hasznos madarakat — bár rejtve — némely helyen még most is üzlethől fogdoszák, sőt külföldre szállítják. Csak néhány éve, hogy a német konzulatus megkeresésére a temesvári hatóság 200 drb útra kész fülemilét foglalt el s rendély bizonyos vidékein is fogdoszák e legszebb dalú madarainkat hasonló kivitel céljából.

A fenyőrigót nemcsak a Felsővidéken, hanem az ország egyéb helyein is még mindig ezernyi ezrei meghaladó számban fogják, nem számítva, hogy e fogdosás közben egyéb madarak is, mint csonttollú madár, vörösbegy, énekes rigó, szőlő rigó stb. beleakadnak a törökbe s a fenyőrigókkal egy csomóba kerülnek. A ki sok ilyen

Hangok a közönség köréből.

Köszönő irni Amerikából.

Az eredeti levél másolata, szóról-szóra magyarra fordítva.

Wilhelm Ferencz urnak, gyógyszerész Neunkirchenben Alsó-Ausztriában.

New-York, 1898. máj. 18.

Legjobb uram!

1895. évi novemberében köszvényben annyira megbetegedtem, hogy kénytelen voltam úgy fekvődni Teljes nyolc hónapra át egy helyen mozdulatlanul fekvődni, nem lévén képes egy hüvelknyire sem odább mozdulni; testem súlya 175 fontról 130 fontra szállt alá, jeleül a szörnyű fájdalomnak, miket mind az éjszakai, az éjszakai. Egy gyógyítási módot sem mutasztottam el. — de az az használatát után hallo tam ugyanis valami Liniments Electric-ről, török furdőkól stb.-ről — és minden orvosi kezelés dacára, nem éreztem javulást, úgy, hogy az utolsó kezelő orvos azt mondta, hogy nem fogadna el tőlem több pénzt, mert az célatalanul van kiadva. Ekkor egy barátommal találkoztam, aki Wilhelm antiarthrikus antirheumatikus vértisztító teájára figyelmeztetett, egyszerre mely a köszvény ellen csallhatatlannak bizonyult. Elbeszéltem neki kísérleteimet más szerekekkel s alig volt bizalmam közlése iránt. Egy tetszik, mintha a sors keze diktálta volna, hogy önnek irjak, hogy szívem még remelt, hogy létezik segítő, aki engem meggyógyít. S én úgy találtam, hogy ilyen mentő tényleg létezik. Szóval ki nem fejezhetem a szörnyű fájdalmakat, miket az utolsó 3 évben szenvedtem, de most már mi sem zavarhat s én a pillanatban azt hiszem, hogy úgy érzem magamat, mint újjászülettem. Am adva Wilhelm antiarthrikus antirheumatikus vértisztító teáját semmi kincsért a világon.

Legyen oly jó uram, és küldjön nekünk postafordultával b. C. Q. D. 1 tucat (12 csomót) Wilhelm-féle antiarthrikus antirheumatikus vértisztító teajából.

Legjobb egészséget és hosszú életet kívánva, tisztelettel vagyok

Gordon József M., 179 orchard st. New-York, amerikai egyesült államok.

Kapható minden gyógytárban. Foraktár Kőszegen: Floderer Jenő gyógyszerész urnál. (Csacsinovits-félegyógyásztár.)

12 hold

Dr. Gerhauser József tulajdonát képező szántó és rét a soproni és zombathelyi utak mellett, a Sweics kert mögötti, kismezői, kistamási és alsó réti dűltökben azonnal együtt, vagy részleteként eladó, esetleg haszonbérbe adandó.

Közlelbbi adatokat szolgáltat

Horváth Béla, Kőszegen, Királyut.

Hirdetés.

Schermann Samuel kőszegi lakos képviselőjében ezennel közhírré teszem, hogy nevezetnek tulajdonát képező, a kőszegi 2262. sz. tjkben felvett 746 összeírási számu ház és udvar a Magyar utcában és az ott 1274 ház. alatt felvett kert a rajtalevő épülettel, irodámban

1900. évi márc. hó 11-én délelőtt 11 órakor

megtartandó nyilvános magán-árverés útján eladatni fognak. A legtöbbet ígérővel kötendő adásvevési szerződés csupán a tulajdonos jóváhagyása után tekintendő végérvényesnek.

Kőszegen, 1900. évi február 23-án.

Dr. Stúr Lajos, ügyvéd.

Hivatalnokok és kereskedők

minden vidéki helyen, információk adás- és pénzszedés által évenként 300—2000 koronát, esetleg fáradozás mellett kereshetnek. Magyar és német levelezés kívánatik. Taksaréptári tisztviselők előnyben részesülnek. Ajánlatok válaszbélyeggel „Reform“ kereskedelmi tudakozó és incasso-intézethez, Budapest, VII., Erzsébet-körut 12. szám a. küldendők.

Meghívás.

A nagy-csömötei gyöngyös-melléki önszegélyző szövetkezet

1900. évi március hó 11-én d. u. 3 órakor

Nagy-Csömötén a hivatalos helyiségben

ez évi rendes közgyűlését tartja.

Tárgysorozat:

- 1.) Igazgatósági jelentés.
- 2.) Felügyelő-bizottság jelentése.
- 3.) Számadás és mérleg előterjesztése.
- 4.) A felmentvény megadása.
- 5.) Igazgatóság és felügyelő-bizottság 3 évi időtartamra való választása.
- 6.) Netáni indítványok.

Az igazgatóság.

Minden köhögő betegnek a Kaiser-féle MELL-CZUKORKA a legmeglegelben ajánlható. 2480. közjegyzőileg hitelesített bizonyítvány erősítik meg a biztos hatást köhögés, rekedtség és nyalkásodásnál. Egy csomag ára 10 és 20 kr. Biztos eredményt nyújtanak az általános jónak talált Kaiser-féle Pfeffermünz-czukorkák étvágytalanságnál és gyomor bajoknál. Egy csomag ára 20 kr. Kapható Kőszegen: János Gyulánál.

Pscherhofer J. VÉRTISZTÍTÓ LABDACSAI

Nelkülözhetetlen házi gyógyszer minden családnál!

Szantalan hirt. és elismerő-nyilatkozat!

Használati utasítás:

1 doboz, mely 15 labdacából áll	21 kr.
1 tegerca, mely 6 doboz 1 fét 65 kr.	

A pénz előzetes beküldése után bermentve:

1 tegerca	1 fét 25 kr.
2 tegerca	2 fét 30 kr.
3 tegerca	3 fét 35 kr.
10 tegerca	9 fét 20 kr.

Egyedül készítő és szétküldés foraktár: Pscherhofer J. gyógyszerész. Bécs, I. Singerstrasse 15.

Ettől kezdve fogja a laboronk a legújabbakról óltakoztatni az orvosok által utasítva. Ez a PSCHEHOFER f. v. vér tisztító labdacok terjesztése, a csak azok v. csak bizonyos árú terjesztése felelős sőt azonos PSCHEHOFER közönség felé.

Nelkülözhetetlen házi gyógyszer minden családnál!

Bor. 1-4 éves homoki ó schiller vagy fehér bor erősség és ez szerint 100 literes kont 22-24-28-32 fét. Ujbor (fejtve) minőség szerint 18-18-20-24-28 fét. Teasek „BORARJÉZÉKÉK“ körül. Rendelő hor-dót is kaphat, mely használati áron számitatik fel, s ugyanily árban 6 heten belül, bermentve, utánvát nélkül, sértetlen állapotban vissza is vették a másik ára postautalványon át lesz küldve. A rendelő nyugodt lehet, hogy eredeti tiszta minőségű borhoz juttatom, erről jó hírnevem nyújt kezeségát. Borzlethez 20-40.000 forinttal 12-14%, jövedelem biztosságnak mellett tassa kerestetik.

Lasponya ojtványok. Gyümölcse ép oly értékes, mint a birsa, a fája ugyanilyen áron adatik el.

Nemes eperfa-ojtvány

Kitűnő piros, fehér és kék fajokban. 6 láb magas ojtva, 2-3-4-5 éves, igen erős csomok, erősség szerint 20 krtól 80 krig, 10 fét vétél 30 saaszalék, 25 forintnál 25 saaszalék, 30 forintnál 25 saaszalék. Rendkívül nagy gyümölcsű fajokban (Konstantinápolyi, Portugáliai, rias stb.) melyek az ültetés évében már gyümölcsöt hoznak, azután pedig rendkívül bőven teremnek. Fája igénytelen, beteges és ellenesztől nyugodt menten. Vannak rendeléim, kik csak csak ültetik, mert rendkívül hamar teremnek, gyümölcse kedves, sokáig élől, magas árban értékesíthető és sok-felképpen fel is dolgozható. A 2-3-4-5 éves, rendkívül szép és gazdag gyökérű fak darabja erősség szerint 20 krtól 80 krig. Nagyobb vételnél olyan engedmény adatik, mint az opernál.

Birs-ojtványok.

Rendkívül hamar teremnek, gyümölcse kedves, sokáig élől, magas árban értékesíthető és sok-felképpen fel is dolgozható. A 2-3-4-5 éves, rendkívül szép és gazdag gyökérű fak darabja erősség szerint 20 krtól 80 krig. Nagyobb vételnél olyan engedmény adatik, mint az opernál.

Spanyol meggy, fekete.

Rendkívül hamar teremnek, gyümölcse kedves, sokáig élől, magas árban értékesíthető és sok-felképpen fel is dolgozható. A 2-3-4-5 éves, rendkívül szép és gazdag gyökérű fak darabja erősség szerint 20 krtól 80 krig. Nagyobb vételnél olyan engedmény adatik, mint az opernál.

Diófa.

A 6-8 láb magas, rendkívül gazdag gyökérű, tele belső és könnyű törött, 2-3-4-5 éves diófa ára erősség szerint 20 krtól 80 krig. Nagyobb vételnél ugyanolyan engedmény, mint az opernál.

Minden másféle nemes gyümölcsfák, körte, alma, szilva, őzi és kajsinbarack, cseresznye, meggy, szőlő, gesztenye, lasponya magán deroku és törpe állásukban, — erősség szerint 20 krtól 80 krig szintén kaphatók.

Kiseleztezt nemes ojtványok

2-3-4-5 éves áttörtezt példányokban, csak kora és erőssége szerint 2-3-7-10-18 krajcár árban.

Mindenféle vadoncok erősség szerint 5 forint 50 krajcártól 15 forintig erősségek.

Kerti eszközök. Kitűnő és tartós anyagból rendkívül szilárdan készült boroták (szarabolók), szőlő áttörtezt vannak, továbbá kerti fűrészek, szék, görbe aszma, s ajtó hosszú, szentlúti feltá az örte keszcs igen olcsó árak mellett rendelkezhető meg.

Ár- és névjegyzéket küld: Ungvár: László, föld-, szőlő- és faiskola-birtokos Ceglédre.